

Recenzja

w postępowaniu w sprawie nadanie stopnia doktora habilitowanego

doktorowi Grzegorzowi Sikorskiemu

I. Podstawy, przedmiot i kryteria oceny

Podstawą sporządzenia niniejszej recenzji jest uchwała nr 124/2023 Rady Dyscypliny Nauki Prawne Uniwersytetu Gdańskiego z dnia 27.11.2023 r. w sprawie powołania komisji habilitacyjnej w postępowaniu w sprawie nadania dr. Grzegorzowi Sikorskiemu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne. Uchwała ta powołuje mnie na recenzenta, w związku z uchwałą Rady Doskonałości Naukowej z dnia 12.10.2023 r. (DRKN.Z5.400.137.2023), wyznaczającej mi funkcję recenzenta w wyżej wskazanym postępowaniu.

Zgodnie z art. 221 ust. 8 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. z dnia 10 marca 2023 r., Dz.U. z 2023 r. poz. 742 – dalej: ustawa) recenzent w postępowaniu habilitacyjnym ocenia, czy osiągnięcia naukowe osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego odpowiadają wymaganiom określonym w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Na podstawie art. 219 ust. 1 ustawy stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która:

- 1) posiada stopień doktora;
- 2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej:
 - a) 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a, lub
 - b) 1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w

czasopismach naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b, lub

c) 1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne;

3) wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Z dokumentacji załączonej do wniosku Habilitanta wynika spełnienie przez niego pierwszej przesłanki określonej przez art. 219 ust. 1 pkt 1 ustawy – dr Grzegorz Sikorski posiada stopień doktora.

W przedmiocie drugiej przesłanki, określonej w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy należy stwierdzić:

1) Habilitant jako osiągnięcie naukowe stanowiące podstawę ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego wskazał monografię autorstwa Grzegorza Sikorskiego „*Umowa wspólnego rachunku bankowego w prawie polskim*” (Warszawa 2023, Wydawnictwo C.H. Beck, ISBN 978-83-8291-416-0, stron 377); monografia ta spełnia publikacyjną przesłankę ustawową - została wydana „przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a”;

2) dokumentacja złożona w postępowaniu Habilitanta wskazuje także inne opublikowane monografie:

- G. Sikorski, *Sytuacja prawna zastawnika w prawie polskim*, Toruń 2010, ISBN 978-83-7285-574-9, stron 325;

- G. Sikorski, *Zabezpieczenie rzeczowe wierzytelności bankowych w prawie polskim*, Sopot 1998, ISBN 83-87409-95-2, stron 289;

- G. Sikorski, *Zabezpieczenie osobiste wierzytelności bankowych w prawie polskim*, Sopot 1998, ISBN 83-87409-16-2;

- G. Sikorski, *Egzekucja z rachunków bankowych*, Sopot 1995, ISBN 83-86251-81-6, stron 197 (także wydania w 2006 i 2011 r.),

- G. Sikorski, *Prawo bankowe. Komentarz*, Warszawa 2015, ISBN 978-83-255-6741-5, ISBN e-book 978-83-255-6742-2, stron 464;

- 3) dokumentację złożoną w postępowaniu Habilitanta uzupełniają:
- wykaz opublikowanych rozdziałów w monografiach naukowych (29 opracowań);
 - wykaz opublikowanych artykułów w czasopismach naukowych (37 artykułów, w tym 2 we współautorstwie) oraz 4 glos (w tym 1 we współautorstwie);
 - wykaz członkostwa w redakcjach naukowych monografii (6 pozycji);
 - wykaz wystąpień na krajowych lub międzynarodowych konferencjach naukowych lub artystycznych, z wyszczególnieniem przedstawionych wykładów na zaproszenie i wykładów plenarnych (16 pozycji).

II. Ocena monografii „Umowa wspólnego rachunku bankowego w prawie polskim”, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2023

Opracowanie wskazane przez dr. Grzegorza Sikorskiego jako jego osiągnięcie naukowe stanowiące podstawę ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego odpowiada ustawowej kwalifikacji. Wpisuje się w najszerszy obszar badań naukowych Habilitanta, jakim jest prawo bankowe.

Wybór tematu badawczego należy uznać za trafny, tak z uwagi na dotychczasowe osiągnięcia naukowe Habilitanta, jak i stan badań prawniczych poświęconych w polskiej nauce umowie wspólnego rachunku bankowego. Nie ulega wątpliwości, że pogłębione ustalenia dotyczące powstania, treści i charakteru prawnego złożonej konstrukcyjnie czynności bankowej, rozpowszechnionej w praktyce obrotu gospodarczego i stanowiącej jego istotny element, ma walor teoretyczny i praktyczny. Habilitant zdecydował się na opracowanie monograficzne umowy wspólnego rachunku bankowego. Temat rozprawy, mimo znaczenia dla praktyki obrotu cywilnoprawnego, nie jest przedmiotem ożywionej dyskusji naukowej - w polskim piśmiennictwie nie zostało dotąd poddane kompleksowej analizie i nie doczekało się pełnego opracowania. Habilitant z podjętego zadania wywiązał się należycie. Stworzył dobrą koncepcję poszukiwań naukowych, zebrał satysfakcjonujący materiał źródłowy, a zastosowane metody badawcze przyniosły interesujący rezultat w postaci opublikowanej monografii.

Co do struktury opracowania, która jest poprawna, to Autor wychodzi od ustalenia podstaw prawnych oraz miejsca i funkcji umowy wspólnego rachunku bankowego wśród czynności bankowych (rozdział I) oraz wskazuje rozwiązania przyjmowane w obcych porządkach prawnych (rozdział II), aby następnie dokonać ustaleń w przedmiocie powstania

stosunku prawnego wspólnego rachunku bankowego (rozdział III) oraz jego podmiotowej konstrukcji (rozdział IV i V). Kolejne analizy dotyczą przedmiotowo istotnych postanowień umowy (rozdział VI) oraz obowiązków stron (rozdział VII) i VIII). Ostatnie rozdziały poświęcone są odpowiedzialności banku z tytułu naruszenia zobowiązania (rozdział X), problemom procesowym (rozdział XII) oraz ustaniu stosunku prawnego (rozdział XII). Rozprawę kończy podsumowanie, zawierające wnioski *de lege lata* i *de lege ferenda*. Wydaje się, że rozdział IX, poświęcony różnym rodzajom rachunków wspólnych, mógłby znaleźć miejsce po analizie zawarcia umowy.

Warsztat metodologiczny, ujawniony w monografii, uznaję za satysfakcjonujący, ponieważ w zakresie tematu badawczego Habilitantowi udało się sformułować poprawnie hipotezy badawcze, aby następnie potwierdzić ich trafność przy pomocy argumentacji zasługującej w zdecydowanej większości przypadków na pełną aprobatę. Z uznaniem należy odnieść się do korzystania przez Autora z instrumentarium z zakresu nauki o zobowiązaniach.

W ramach oceny warsztatu naukowego Habilitanta doceniam zarówno rekapitulacje częściowe, zawarte na końcu rozdziałów, jak i pełne ujęcie wniosków z dokonanych interpretacji w podsumowaniu kończącym rozprawę. Należy podkreślić szeroką panoramę poglądów doktryny i orzecznictwa, przedstawioną w monografii, czasami z powtórzeniami już wcześniej wprowadzonych myśli (stąd chyba § 6 z pierwszego rozdziału był zbędny, ponieważ te treści trzeba było powtórzyć w analizach poświęconych poszczególnym zagadnieniom). Warstwa sprawozdawcza jest bogata, a jednocześnie czytelnik nie odczuwa niedosytu autorskiej oceny prezentowanych stanowisk.

Natomiast nie zawsze Habilitant powstrzymuje się od sformułowań nieco kolokwialnych, których należy unikać w pracy naukowej, jak przykładowo, gdy wskazuje na „tryby opisane w KC” (s. 60) - akty prawne nie są od opisywania. Nieraz cierpi wówczas precyzja wypowiedzi, gdy wskazuje się na skuteczność umowy „dopiero po jej potwierdzeniu przez rodziców” (s. 65) - przecież wystarczy rodzic.

Za dobrze uargumentowane przyjmuję ustalenia dotyczące charakteru prawnego umowy wspólnego rachunku bankowego. Podzielam też stanowisko autora w kwestii znaczenia regulaminów bankowych dla określenia obowiązków banku i posiadaczy rachunku. Natomiast sądzę, przyłączając się do tezy o *superfluum* w postaci art. 109 Prawa bankowego, że to nie

tylko art. 384 k.c., jakby wynikało z treści na s. 17 monografii, stanowi podstawę prawną dla tworzenia wzorców umownych (on przesądza o ich mocy wiążącej), ale zwłaszcza art. 56 k.c.

Można mieć pewne wątpliwości co do istotnej tezy rozprawy o otwartym katalogu podmiotów określonych w art. 51 Prawa bankowego, uprawnionych do zawierania umów wspólnego rachunku bankowego. Autor opowiada się za wykładnią funkcjonalną, otwierającą ten katalog, argumentów szukając w zasadzie swobody umów (s. 122 i n.). Wydaje się jednak, że o ile oczywista jest konieczność zmiany brzmienia tego przepisu, ze względu na wskazane przez Habilitanta wartości (s. 127), to *de lege lata* system prawny nie uprawnia do zawarcia tych umów innych podmiotów, spoza katalogu zawartego w art. 51 Prawa bankowego. Niemniej należy w pełni podzielić wnioski Habilitanta sformułowane w przedmiocie zawarcia umowy wspólnego rachunku bankowego z osobą nieuprawnioną po stronie banku (s. 107 i n.), rozciągając ich zastosowanie także do przypadków, gdy umowa obejmuje jako posiadaczy rachunku inne osoby, niż wymienione w art. 51 Prawa bankowego (inne jednostki organizacyjne będące podmiotami stosunków cywilnoprawnych).

Za bardzo trafny uważam wniosek, wraz z argumentacją, dotyczący konieczności uzgodnienia przepisów dotyczących formy elektronicznej czynności bankowych (art. 7 Prawa bankowego) do regulacji kodeksowej.

Z akceptacją muszą spotkać się także ustalenia, jakich Habilitant dokonał co do katalogu (zwłaszcza s. 169-170) i umiejscowienia (s. 173-174) w umowie lub regulaminie postanowień, które system prawny uznaje za niezbędne dla kreowania stosunku wspólnego rachunku bankowego (rozdział VI). Natomiast pewne wątpliwości pojawiają się w stwierdzeniach określających *essentialia negotii* umowy wspólnego rachunku bankowego. Autor nie wskazuje *expressis verbis* elementów umowy wspólnego rachunku bankowego, które uznaje za jej *essentialia negotii*, natomiast o niektórych elementach wypowiada się jako „istotnych” (bez dookreślenia). Ten sposób formułowania myśli (zob. zwłaszcza trzeci akapit na s. 170) mógłby sugerować, że Autor utożsamia elementy przedmiotowo istotne tej czynności prawnej (*essentialia negotii*) z postanowieniami koniecznymi dla jej ważności. Tymczasem elementy przedmiotowo istotne służą celom kwalifikacyjnym – umożliwiają uznanie tej czynności za ustawowo określony typ (tu: umowę wspólnego rachunku bankowego), nie przesądzając o jej ważności, bowiem system prawny może określać inne jeszcze elementy (często istotne), których brak w umowie oznaczać będzie jej nieważność.

Podzielam ustalenia Habilitanta dotyczące określenia treści stosunku, a więc zarówno obowiązków banku jak i posiadaczy wspólnego rachunku oraz ocenę odpowiedzialności za naruszenie zobowiązania. Odnośnie do tej ostatniej kwestii interesująca byłaby wykładnia regulacji normatywnej pozwalająca ustalić, czy naruszenie przez posiadaczy rachunku innych obowiązków, niż w zakresie odpłatności, uznać należy za nienależyte wykonanie świadczenia (art. 471 i n. k.c.), czy też kwalifikować zaniechania posiadaczy wspólnego rachunku bankowego raczej jako brak współdziałania wierzyciela z dłużnikiem (art. 354 k.c.).

Analizy mają za przedmiot prawo polskie, jednak w rozdziale II zostały wzbogacone o odniesienia do reguł sformułowanych w obcych porządkach prawnych, także incydentalnie ze wskazaniem ich przydatności dla budowy reguł obowiązujących w prawie polskim, chociaż nieraz materiałem źródłowym były informatory prawniczo-ekonomiczne (np. co do prawa francuskiego, s. 113, przypis nr 2), zamiast teksty aktów prawnych.

W konsekwencji wartość merytoryczną monografii dr. Grzegorza Sikorskiego oceniam pozytywnie. Habilitant przedstawił jako wynik swoich badań naukowych szczegółową analizę umowy wspólnego rachunku bankowego i kreowanej nią konstrukcji stosunku zobowiązaniowego, określając powstanie zobowiązania, reguły wykonania i skutki jego naruszenia. Monografia dowodzi dobrej znajomości przez Autora problematyki prawa kontraktów oraz należytego opanowania wielu zagadnień z zakresu teorii prawa zobowiązań.

Uważam, że recenzowane dzieło odpowiada ustawowej przesłance „osiągnięcia naukowego, stanowiącego znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny”, ponieważ jest doniosłe dla pełniejszego ukształtowania wiedzy o obowiązujących normach prawnych, w ten sposób znacznie przyczynia się do rozwoju nauki prawa prywatnego.

III. Ocena innych osiągnięć naukowych

Podstawowy i najszerszy nurt twórczości naukowej Habilitanta mieści się w obszarze prawa zobowiązań i jest nim szeroko rozumiane prawo bankowe. Nieliczne są prace poświęcone stosunkom zobowiązaniowym, lecz wykraczające poza ramy prawa bankowego. Natomiast Habilitant prowadził badania naukowe jeszcze w dwóch innych działach prawa prywatnego: prawie handlowym oraz prawie rzeczowym.

W obszarze prawa bankowego, poza komentarzami do ustawy Prawo bankowe (*Komentarz do ustawy Prawo bankowe*, Sopot 1997, oraz *Prawo bankowe. Komentarz*,

Warszawa 2015) wyróżnić można trzy nurty badawcze: analizy poświęcone zabezpieczeniu wierzytelności, opracowania mające za przedmiot umowy kredytu i rachunku bankowego oraz badania prawa procesowego, skoncentrowane w zasadzie na problemach egzekucji.

Problematyce zabezpieczenia wierzytelności banku Habilitant poświęcił swoje pierwsze prace monograficzne (*Zabezpieczenie kredytów bankowych*, Sopot 1995, *Zabezpieczenie rzeczowe wierzytelności bankowych w prawie polskim*, Sopot 1998, *Zabezpieczenie osobiste wierzytelności bankowych w prawie polskim*, Sopot 1998), a w pracy doktorskiej (*Sytuacja prawna zastawnika w prawie polskim*, Toruń 2010) analizował sytuację prawną banku jako zastawnika. Spośród innych opracowań podejmujących problematykę zabezpieczeń wierzytelności banku wyróżniam opracowania: *Funkcja, podstawa prawna i rodzaje zabezpieczeń wierzytelności bankowych w prawie polskim*, Przegląd Prawa Handlowego 1997, nr 9; *Przewłaszczenie na zabezpieczenie w prawie bankowym*, Prawo Bankowe, 1999, nr 5; *Dopuszczalność umowy o przepadek przedmiotu zabezpieczenia w zakresie przewłaszczenia na zabezpieczenie*, Prawo Bankowe, 2000, nr 1; *Blokada środków na rachunku bankowym*, Monitor Prawa Bankowego 2015, nr 5.

Kolejny obszar badawczy Habilitanta to umowa kredytu oraz umowa rachunku bankowego. W badaniach nad umową kredytu wyróżniają się publikacje poświęcone relacjom przedsiębiorców z konsumentami - ochronie konsumenta w relacjach z bankami: *Wpływ zamieszczenia w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego klauzul niedozwolonych na dalszy jej byt, w świetle wyroku TSUE w sprawie C-260/18*, w: *Reklamacje, mediacje i inne postępowania w sprawach konsumenckich*, red. Z. Długosz, E. Sługocka-Krupa, K. Podgórski, Warszawa 2021; *Nieważność umowy kredytu indeksowanego i denominowanego na skutek zastosowania w niej nieuczciwych postanowień*, *Transformacje Prawa Prywatnego* 2021, *Nieważność czy bezskuteczność zawieszona umowy zawierającej klauzule abuzywne, glosa do uchwały SN (7) z dnia 7 maja 2021, III CZP 6/21*, *Gdańskie Studia Prawnicze* 2023, nr 1; *Nieważność umowy kredytu denominowanego i indeksowanego – wnioski z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości*, *Przegląd Prawa Handlowego* 2021, nr 7 (współautor: M. Zejda); *Nieuczciwa klauzula indeksacyjna w umowie kredytu. Glosa do wyroku TS z 3.10.2019 r. Kamil Dziubak i Justyna Dziubak v. Raiffeisen Bank International, C-260/18*, *Państwo i Prawo* 2022, z. 5 (współautor: M. Zejda).

Natomiast badania dotyczące umowy rachunku bankowego, obok rezultatów z analiz zawartych w monografii „*Umowa wspólnego rachunku bankowego w prawie polskim*”

(Warszawa 2023), twórczo uzupełniają także wnioski obecne w innych opracowaniach: *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. M. Balwicka-Szczyrba, A. Sylwestrzak, Wolters Kluwer, Warszawa 2022 – wydanie elektr. Warszawa 2023, komentarz do art. 725-733; *Rachunki bankowe ludności (wkłady oszczędnościowe)*, Problemy Egzekucji Sądowej, 1996, nr 20; *Ograniczenia swobody kontraktowania w stosunku prawnym rachunku bankowego wspólnego (zagadnienia wybrane)*, Gdańskie Studia Prawnicze 2018, t. 39.

Nie ulega wątpliwości, że najwięcej wysiłku badawczego, który owocował licznymi publikacjami, poświęcił Habilitant problematyce prawa procesowego skoncentrowanej na zagadnieniach egzekucji, ze szczególnym uwzględnieniem egzekucji z rachunków bankowych. W tym obszarze zwracają uwagę opracowania monograficzne (*Egzekucja z rachunków bankowych*, Sopot 1995, 2006, 2011; *Egzekucja z rachunków bankowych i bankowych papierów wartościowych*, Sopot 1996) oraz opracowania komentarzowe (*Egzekucja z rachunków bankowych*, w: *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. Z. Szczurek, Sopot 2013, 2017), a także opracowanie w Systemie Prawa Procesowego (*Organy egzekucyjne, ich właściwość i postępowanie egzekucyjne w ogólności, Egzekucja z wynagrodzenia za pracę, Egzekucja z rachunków bankowych*, w: *System Postępowania Cywilnego. Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne*, red. K. Flaga-Gieruszyńska, Warszawa 2021, t. 8). W dorobku Habilitanta poświęconym problematyce egzekucji wyróżniają się również artykuły naukowe: *O potrzebie nowelizacji przepisów k.p.c. o egzekucji z rachunków bankowych* w: *W poszukiwaniu prawa dobrego i sprawiedliwego. Księga pamiątkowa ku czci Jana Tredera*, red. K. Lubiński, Warszawa 2013; *Elektroniczna egzekucja sądowa z rachunku bankowego*, w: *Aktualne problemy egzekucji sądowej w Polsce i na Litwie. Zbiór studiów*, red. A. Marciniak, Vytautas Nekrošius, Sopot 2017; *Ograniczenia egzekucji z rachunku bankowego*, w: *Honeste procedere - Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Kazimierzowi Lubińskiemu*, red. A. Laskowska-Hulisz, J. May, M. Mrówczyński, Warszawa 2017; *Dopuszczalność prowadzenia egzekucji z powierniczego rachunku bankowego wobec powierzającego*, w: *Ars in vita. Ars in iure – Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Januszowi Jankowskiemu*, red. A. Barańska i S. Cieślak, Warszawa 2018; *Zaspokojenie wierzytelności z rachunku bankowego objętego blokadą*, *Problemy Egzekucji Sądowej*, 1999, nr 36, a także glosy: *Egzekucja sądowa z rachunku wspólnego, glosa do wyroku SN z 9 lutego 2012 r. (III CSK 189/11)* *Monitor Prawa Bankowego* 2016, nr 5 (66); *Odpowiedzialność banku za niewykonanie zajęcia rachunku bankowego, glosa do wyroku SN z 9 lipca 2015 r. (I CSK 445/14)*, *Monitor Prawa Bankowego* 2016, nr 10 (71); *Zwolnienie od egzekucji środków błędnie przelanych na rachunek bankowy*,

glosa do wyroku SN z 27 października 2016 r. (V CSK 48/16), Monitor Prawa Bankowego 2017, nr 6 (79).

Natomiast spośród pozaegzekucyjnej problematyki procesu cywilnego polskiego procesu cywilnego znacząco wzbogaciły dorobek badawczy Habilitanta opracowania: *Odmowa nadania klauzuli wykonalności wyrokowi polubownego sądu zagranicznego z powodu sprzeczności z zasadami porządku prawnego*, Przegląd Sądowy 2009 nr 2; *Geneza, rozwój i perspektywy systemów informatycznych wspomagających procesy merytoryczne w sądach powszechnych*, w: *e-Wymiar Sprawiedliwości w aspekcie europejskim*, red. B. Śliwczyński i L. Łuczak-Noworolnik, Poznań 2016; *Systemy informatyczne wspomagające procesy merytoryczne w sądach powszechnych – Sąd Nowej Generacji - w poszukiwaniu optymalnych rozwiązań*, w: *Kodeks postępowania cywilnego z perspektywy pięćdziesięciolecia jego obowiązywania: doświadczenia i perspektywy* red. E. Marszałkowska-Krześ, I. Gil i L. Błaszczak, Sopot 2016; *Posiedzenie przygotowawcze w świetle zasad postępowania cywilnego*, w: *Założenia aksjologiczne nowelizacji k.p.c. z 4 lipca 2019 r.*, red. S. Cieślak, Łódź 2020; *Zaufanie strony a ważne przyczyny zwolnienia z obowiązku zastępowania strony w procesie przez adwokata lub radcę prawnego ustanowionego przez sąd (art. 118 § 3 k.p.c.)*, w: *Tajemnica adwokacko-radcowska i notarialna oraz inne środki ochrony zaufania w postępowaniu cywilnym*, red. S. Cieślak, Warszawa 2022.

Nurt cywilistyki mieszczącej się poza problematyką prawa bankowego jest dużo skromniejszy w dorobku Habilitanta, jednak świadczy o jego warsztacie naukowym, który zastosowany do kolejnych regulacji prawnorzeczowych i zobowiązaniowych owocuje interesującymi wynikami, jak np. *Zastaw rejestrowy i rejestr zastawów - nowe instytucje prawa polskiego*, *Problemy Egzekucji Sądowej* 1997, nr 24, czy udział w dwóch komentarzach do Kodeksu cywilnego (*Kodeks cywilny. Komentarz*, red. J. Ciszewski, Warszawa 2013, 2014 i wydanie z 2019 r. pod red. J. Ciszewskiego i P. Nazaruka; *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. M. Balwicka-Szczyrba, A. Sylwestrzak, Warszawa 2022) oraz dokonania w obszarze prawa handlowego (*Factoring*, *Problemy Egzekucji Sądowej* 1997, nr 23; *Skutki obciążenia zastawem udziału w spółce z o.o.*, *Glosa do wyroku SN z dnia 8.X.1999r.*, II CKN 496/98, *Prawo Bankowe*, 2000, nr 11; *Delegowanie członka rady nadzorczej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością do zarządu*, *Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego*, 2019, nr 10; *Skuteczność odwołania członka władz spółki kapitalowej*, w: *Sto lat polskiego prawa handlowego – Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Andrzejowi Kidybie*, red. M. Dumkiewicz, K. Kopaczyńska-Pieczniak, J. Szczotka, t. 1, Warszawa 2020, t. 1; *Evolution of the Legal*

Regulation of Cooperatives in Polish Law, Prawo i Więż 2019, nr 3 – współautor: J. Kruczałak-Jankowska).

Niewątpliwie zauważalnym i cennym elementem wielu z wymienionych wyżej publikacji jest dokonywanie przez Habilitanta trafnych ustaleń co do obowiązujących norm prawnych drogą wykładni uwzględniającej hierarchię wartości przypisywaną ustawodawcy kreującemu system ochrony interesów uczestników obrotu gospodarczego, w tym zwłaszcza podmiotów, które nie dysponują profesjonalnym zapleczem wiedzy i umiejętnościami w zakresie obrotu gospodarczego.

Ocena wyżej wskazanego dorobku Habilitanta musi uwzględniać okoliczność, że opracowania te nie są li tylko odpowiedziami na pytania nurtujące teoretyków prawa, lecz poruszają zagadnienia istotne dla praktyki obrotu cywilnoprawnego, bardzo aktualne, dowodząc wiedzy autora w kwestiach o dużym znaczeniu dla prawa prywatnego. Oceniany dorobek nie jest przy tym jednotematyczny i z satysfakcją należy zauważyć podjęcie przez Habilitanta wysiłku wykorzystania swojego warsztatu podczas analiz poświęconych wielu instytucjom z różnych działów cywilistyki, co bez wątpienia dobrze świadczy o całości osiągnięć naukowych. Na silne podkreślenie zasługuje też zróżnicowanie co do typów wypowiedzi Habilitanta, który formułuje wyniki swoich badań w postaci artykułu, rozdziału w pracy zbiorowej, komentarza czy glosy, a nawet recenzji naukowej – niestety formie tak dotkniętej obecnie uwiędem.

Ocena osiągnięć naukowych nie może abstrahować od pozostałych aktywności badacza. Należy zatem uwzględnić udokumentowany udział Habilitanta w wielu konferencjach naukowych, organizowanych przez uczelnie wyższe oraz instytuty naukowe, w tym także z referatami podejmującymi problematykę, która następnie znalazła swoje odbicie w jego publikacjach. W ramach tych form współpracy z innymi ośrodkami naukowymi, niż macierzysta uczelnia Habilitanta, wskazać można także udział, na przestrzeni kilkunastu lat (2000-2016), w posiedzeniach naukowych Katedry Prawa Cywilnego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu, czy współpracę naukową z Wydziałem Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie w projekcie „Gwarancja zapłaty wynagrodzenia wykonawcy w procesie realizacji umów o roboty budowlane z uwzględnieniem przepisów prawa zamówień publicznych” (w toku) oraz udział w pracach Rady Naukowej Centrum Badań nad Aksjologią Procedur Cywilnych, przy

Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego oraz sieci naukowej Processus działającej na tym Wydziale.

IV. Konkluzja.

Ocena osiągnięć naukowych dr. Grzegorza Sikorskiego, w szczególności monografii „*Umowa wspólnego rachunku bankowego w prawie polskim*” (Warszawa 2023), upoważnia mnie do stwierdzenia, że stanowią one znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki prawne, w dziedzinie nauk społecznych. Jednocześnie uważam, że dr Grzegorz Sikorski wykazał się istotną aktywnością naukową w więcej niż jednej uczelni lub instytucji naukowej. Osiągnięcia te spełniają kryteria określone w art. 219 ust. 1 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Dr Grzegorz Sikorski spełniła wymagania stawiane przy ubieganiu się o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki prawne.

Poznań, dnia 4 lutego 2024

